

Strandskolan

Strandvägen 1, 912 34 Vilhelmina

leif.larsson@vilhelmina.se

Rektorn vid den fristående grundskolan Strandskolan

angel.moskov@strandskolan.se

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av den fristående grundskolan
Strandskolan i Vilhelmina kommun

Tillsyn av den fristående grundskolan Strandskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Vilhelmina kommun under våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. den fristående grundskolan Strandskolan besöktes av Skolinspektionen den 31 maj 2012.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att Strandskolan i huvudsak ger eleverna goda kunskaper och färdigheter i förhållande till de nationella kunskapskraven för utbildningen. Utbildningen ges också i en god miljö där eleverna i stor utsträckning känner sig trygga och trivs. Det finns dock områden där verksamheten behöver förändras och utvecklas för att uppfylla författningarnas krav.

Det systematiska kvalitetsarbetet måste utvecklas för att bilda en tydlig grund för det förbättringsarbete som ständigt ska pågå på skolan. Kvalitetsarbetet ska också dokumenteras. Även den övriga dokumentationen måste utvecklas. Exempel på detta är plan mot kränkande behandling, åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen.

Strandskolans huvudman måste se över utbildningen hos den undervisande personalen och sträva efter att undervisningen genomförs av personal med utbildning för den undervisning de bedriver. Läsåret 2011/2012 var det bara 41 procent av den undervisande personalen omräknat till heltidstjänster som hade pedagogisk högskoleutbildning. Detta kan jämföras med den kommunala skolan i Vilhelmina där 82 procent av den undervisande personalen hade pedagogisk högskoleutbildning. Om skolan inte kan finna personal med utbildning för den undervisning de bedriver är det särskilt viktigt att denna personal erbjuds kompetensutveckling och annat stöd.

Konfessionella inslag i undervisningen är inte tillåtna enligt skollagen. Detta gäller även om inslagen är frivilliga. Vid Strandskolan förekommer i mindre utsträckning sådana inslag inom skolans val. Strandskolan måste därför åtgärda detta så att undervisningen bedrivs i enlighet med författningarnas krav.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av den fristående grundskolan Strandskolan i Vilhelmina kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strandskolan att senast den 2012-12-17 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Undervisningen vid Strandskolan innehåller inslag som är att betrakta som konfessionella och därmed i strid med författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Undervisning och lärande.

I detta ingår att:

Strandskolan måste se över genomförandet av undervisningen så att den inte innehåller konfessionella inslag.

Trygghet och studiero

Strandskolans plan mot kränkande behandling utgår inte ifrån aktuell lagstiftning och den är inte känd för eleverna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Trygghet och studiero.

I detta ingår att:

Strandskolan måste upprätta en plan mot kränkande behandling som utgår från aktuell lagstiftning.

Strandskolan måste se till att alla elever har kännedom om skolans plan mot kränkande behandling.

Särskilt stöd

Strandskolan erbjuder inte studiehandledning på modersmålet till alla elever som behöver sådant stöd.

Strandskolans åtgärdsprogram uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Särskilt stöd.

I detta ingår att:

Strandskolan måste se till att alla elever som behöver studiehundledning på modersmålet också får tillgång till sådant stöd.

Strandskolan måste se till att de åtgärdsprogram som utformas för elever i behov av särskilt stöd utformas i enlighet med författningarnas krav.

Bedömning och betygssättning

Strandskolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

Strandskolan måste se till att skolans individuella utvecklingsplaner utgår från elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen.

Strandskolan måste se till att skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen tydliggör vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Strandskolan bedriver inte ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolan och dokumenterar inte detta arbete.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

Strandskolan måste utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete, och särskilt analysen av verksamheten, så att det kan bilda underlag för skolans förbättringsarbete samt se till att detta arbete dokumenteras.

Omfattning och resurstillgång

Strandskolans genomförande av skolans val uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Omfattning och resurstillgång.

I detta ingår att:

Strandskolan måste se till att genomförande och innehåll av skolans val uppfyller författningarnas krav.

Huvudmannaskap och godkännande

Strandskolan har inte rutiner för klagomålshantering som gjorts kända för elever och vårdnadshavare.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Huvudmannaskap och godkännande.

I detta ingår att:

Strandskolan måste utarbeta rutiner för att ta emot och utreda klagomål samt göra dessa kända för elever och vårdnadshavare.

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Undervisningen vid Strandskolan innehåller inslag som är att betrakta som konfessionella och därmed i strid med författningarnas krav.

Motivering:

Undervisningen vid fristående skolor ska vara icke-konfessionell. Utbildningen i övrigt vid fristående skolor får ha en konfessionell inriktning. Deltagandet i konfessionella inslag ska också vara frivilligt.

Strandskolan har ett schemalagt pass om en halvtimme per vecka inom skolans val där eleverna erbjuds andakt. Totalt omfattar tiden för andakt 18 timmar per läsår för årskurserna 4-9. Deltagande är frivilligt. De elever som inte vill delta i andakten har istället lästräning. Eftersom andakten genomförs på schemalagd tid inom skolans val är detta att betrakta som undervisningstid och därmed inte tillåtet enligt skollagens bestämmelser om konfessionella inslag i undervisningen.

Författning:

1 kap.7 § skollagen, Lgr 11 1, skolans värdegrund och uppdrag.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Strandskolan måste upprätta en plan mot kränkande behandling som utgår från aktuell lagstiftning och göra den känd för eleverna.

Motivering:

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Strandskolan har en plan mot kränkande behandling för läsåret 2011/2012. Planen innehåller förebyggande arbete, nulägesanalys/kartläggning, mål, åtgärder och utvärdering. Planen utgår dock inte från aktuell skollagstiftning som gäller från 1 juli 2011 utan från äldre lagstiftning.

Vid intervjuer med elever framkommer att planen mot kränkande behandling är dåligt kända. Särskilt gäller detta de yngre eleverna.

Författning:

6 kap. 6 § skollagen.

6 kap. 8 § skollagen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Strandskolan ger inte studiehundledning på modersmålet till alla elever som behöver sådant stöd.

Strandskolans åtgärdsprogram uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Studiehundledning på modersmålet

En elev ska få studiehundledning på modersmålet om eleven behöver det.

Vid Strandskolan finns elever som har annat modersmål än svenska. Enligt skolans egen bedömning finns elever som är i behov av studiehundledning på modersmålet. Skolan har haft svårt att hitta lärare som kan ge studiehundledning till alla elever som behöver det. Exempelvis gäller detta för elever med ryska och assyriska som modersmål.

Åtgärdsprogram

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Strandskolan utarbetar åtgärdsprogram för elever som ska ges särskilt stöd. I stor utsträckning innehåller åtgärdsprogrammen generella mål som gäller för alla elever och beskrivningar av vad som redan gjorts. Målen för eleven kan handla om att klara av målen i alla ämnen eller att kunna jobba självständigt. Åtgärdsprogrammen innehåller i för liten utsträckning konkreta mål som kan utvärderas och framåtsyftande åtgärder.

Strandskolans åtgärdsprogram behöver därför utvecklas för att bli det stöd för arbetet med särskilt stöd som de är tänkta att vara. Särskilt behöver målen för det särskilda stödet konkretiseras och göras utvärderingsbara samt de framåtsyftande åtgärder tydliggöras.

Författning:

3 kap. 8–9 §§ skollagen.

5 kap. 4 § skolförordningen.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Strandskolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Vid Strandskolan utarbetas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen vid utvecklingssamtalen. I de utvecklingsplaner som redovisats till Skolinspektionen framgår dock bedömningarna mot kunskapskraven och åtgärder för utveckling ibland mycket kortfattat. Innehållet fokuserar i stor omfattning på vad som tidigare gjorts och hur eleven klarat dessa områden. Det är därför viktigt för skolan att utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att de innehåller tydliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven, samt sammanfattar de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt, så att de individuella utvecklingsplanerna blir det stöd för elevens fortsatta utveckling som de är tänkta att vara.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Strandskolans bedriver inte ett kontinuerligt och systematiskt kvalitetsarbete vid skolan och detta arbete dokumenteras inte.

Motivering:

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att målen för utbildningen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Vid Strandskolan bedrivs ett kvalitetsarbete. Skolan genomför bland annat enkäter till eleverna som uppföljning av skolans värdegrundsarbete. Kvalitetsarbetet är dock inte tillräckligt systematiskt för att utgöra underlag för skolans förbättringsarbete. Analysen av de uppföljningar som genomförs på skolan behöver särskilt utvecklas. Dokumentationen innehåller inte heller alla kunskapsresultat som behövs för att kunna genomföra nödvändiga analyser. I den senaste kvalitetsredovisningen saknas bland annat måluppfyllelsen i årskurs 5 för alla ämnen.

Författning:

4 kap.4-6 §§ skollagen.

Bedömningsområde: Omfattning och resurstillgång**Bedömning:**

Strandskolans genomförande av skolans val uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdraga åt någon annan att fatta sådana beslut.

Strandskolan har avsatt 195 timmar för skolans val i årskurserna 4-9. Tid till skolans val har tagits från ämnena bild, idrott och hälsa, matematik, musik, de naturorienterade och de samhällsorienterade ämnena. Som mest har tagits 10 procent av undervisningstiden från ämnet idrott och hälsa. Skolans val innehåller yrken och yrkesval (SYV-verksamhet), sex och samlevnad, alkohol narkotika och droger, hälsotimme, värdegrundsövningar samt mentorssamtal. Därutöver ingår en halv timme i veckan där eleverna kan välja mellan läsning/recension eller andakt.

Skolinspektionen bedömer att aktiviteter som studie- och yrkesvägledning samt mentorssamtal inte kan anses vara undervisning i ämnen i författningarnas mening. Dessa aktiviteter kan då heller inte ingå inom skolans val. Det samma gäller andaktsstunden som är att betrakta som ett konfessionellt inslag i utbildningen och därmed inte kan ingå i undervisningen.

Vid intervjuer med eleverna framkommer även att skolans val inte finns på schemat och att de intervjuade eleverna inte känner till skolans val. Undervisningen i form av skolans val behöver därför tydliggöras för eleverna.

Författning:

9 kap. 9 § skollagen.

10 kap. 3-5 §§ skollagen.

Bedömningsområde: Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning:

Strandskolan har inte rutiner för klagomålshantering som gjorts kända för elever och vårdnadshavare.

Motivering:

Huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Strandskolan har inga tydliga rutiner för klagomålshantering som skolan informerat elever och vårdnadshavare om. Enligt rektorn ges information om möjlighet att framföra klagomål i samband med föräldramötet i början av läsåret. Skolan måste därför utarbeta rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen och göra dessa kända för elever och vårdnadshavare.

Författning:

4 kap. 8 § skollagen.

Bakgrund

Måluppfyllelse

Antalet elever i Strandskolan är för lågt för att kunskapsresultat ska kunna presenteras i Skolverkets nationella uppföljningssystem. Beskrivning och bedömning av skolans kunskapsresultat bygger därmed endast på skolans egna uppgifter från kvalitetsredovisningen för 2011 och den verksamhetsredogörelse som skolan inkommit med till Skolinspektionen.

Av kvalitetsredovisningen framgår att det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 för Strandskolan under de senaste fem åren ungefärligen varierat mellan 200 och 225. Någon tydlig trend går inte att se. Skillnaderna i genomsnittligt meritvärde mellan pojkar och flickor har varierat över åren, men de två senaste läsåren 2010 och 2011 har könsskillnaderna varit små. Under åren 2005-2011 har totalt 72 procent av eleverna i årskurs 9 nått målen i alla ämnen. Av de elever som ej nådde målen i alla ämnen var det i samtliga fall i ett ämne där eleverna ej nådde målen. Under samma år har 95 procent av eleverna i årskurs 9 varit behöriga till nationellt program i gymnasieskolan. I de flesta ämnena i årskurs 9 har samtliga elever nått målen. Endast i ämnena engelska, hem- och konsumentkunskap, kemi och musik har någon enstaka elev inte nått målen i ämnet under perioden.

I årskurs 5 nådde alla elever målen i de flesta ämnen under åren 2009-2011. Endast i ämnena svenska, matematik och engelska fanns någon enstaka elev som inte nådde de nationella målen.

Under åren 2009-2011 var det sammantaget ungefär 85 procent av eleverna i årskurs 3 som nådde målen för ämnena svenska och matematik.

Resultatet av skolans värdegrundsarbete är enligt Skolinspektionens bedömning gott. Detta framkommer både vid de intervjuer som genomförts vid tillsynen och av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av. I enkäter som genomförts av skolan framgår att en övervägande del av eleverna känner sig helt trygga. Denna i huvudsak positiva bild framkommer också i de enkäter som Skolinspektionen genomfört till personal, elever och föräldrar vid skolan inför tillsynen. Särskilt personal och föräldrar ger resultatet av värdegrundsarbetet högt betyg.

Beskrivning av den fristående grundskolan Strandskolan

Skolverket godkände Vilhelmina Kristna skola som en fristående grundskola för årskurserna 1–9 genom beslut (dnr 1992:1740) den 29 november 1993. Verksamheten startade höstterminen 1994. Genom Skolverkets beslut (dnr 1999:2642) den 24 januari 2001 fick skolan godkännande och rätt till bidrag för verksamhet motsvarande förskoleklass. I samband med att verksamheten flyttade till nya lokaler år 2000 ändrades skolans namn till Strandskolan – Vilhelmina Kristna skola. Den 1 mars 2002 beslutade Skolverket (dnr 2000:3097) att godkänna Strandskolan – Vilhelmina Kristna skola som en fristående grundsärskola för årskurserna 1–10. Huvudman för skolan är Vilhelmina fria församling, ideell förening med organisationsnummer 896100-5140. Verksamheten vid Strandskolan startade läsåret 1994/1995 med grundskoleverksamheten och omfattar numera även förskoleklass och grundsärskola.

Strandskolan är belägen i Vilhelmina tätort i Västerbotten. Vid tillsynen omfattade verksamheten i grundskolan och förskoleklassen 59 elever varav 6 elever i förskoleklass. Strandskolan är en fristående skola med kristen profil. Eleverna kommer från Vilhelmina kommun. Skolan har tillstånd för att bedriva undervisning för elever mottagna i grundsärskolan, men vid tillsynen fanns inga sådana elever i skolan. Undervisningen bedrivs både i åldershomogena och åldersblandade undervisningsgrupper beroende på antal elever i olika åldrar.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit avdelningsjurist Eva-Lena Ölund Brändström och undervisningsrådet Pererik Hagberg.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Stefan Persson
Undervisningsråd

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).